

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Agenda Dioecesis Paderbornensis Rituali Romano
accommodata**

Hermann Werner <Paderborn, Bischof>

Nevhvsii, 1687

Ordo ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36005

De Sacramento Pœnitentiae.

Materia ejus remota sunt peccata, proxima vero actus pœnitentis. Minister solus Sacerdos habens jurisdictionem ordinariam vel delegatam, at in periculo mortis quivis Sacerdos a quibusvis peccatis absolvere potest. Forma vero est. **Ego te absolvō à peccatis tuis In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.** Cætera antecedentia & subsequentia sunt tantum requisita ad solemnitatem, non vero ad necessitatem Sacramenti.

Prudentiam & scientiam hic requisitam assiduis ad Deum precibus & studio continuo Minister sibi acquirat, ut de quovis animi morbo debite judicare, & convenientia media prescribere valeat, ne tanquam imperitus medicus medicinam omnibus unam prescribat, vel ut est vice Dei Judex, in ferenda sententia aberret. Peritos itaque sepe consulat, & Authores de casibus conscientiae tractantes diligenter evolvat. Memineritque in omnibus arctissimi sigilli secretæ confessionis, ut sub perpetuo silentio accepta custodiat.

Casus summo Pontifici & Ordinario loci reservatos, suaque Ecclesiæ constitutiones sciatur, & diligenter observet, sicut & omnem doctrinam hujus Sacramenti, & alia ad ejus administrationem necessaria.

Ordo ministrandi Sacramentum Pœnitentiae.

Sacerdos ad audiendam confessionem vocatus, promptum facilemque se praebat: ac priusquam ad audiendam confessionem accedat, si tempus suppetat, ad hoc ministerium recte sancteque obeundum, divinum auxilium pijs precibus implorabit.

In Ecclesijs, non autem in privatis ædibus confessiones audiat, nisi ex causa rationabili, qua cum inciderit, studeat tamen id decenti ac patenti loco praestare.

Habeat in Ecclesia sedem confessionalem, in qua sacras confessiones excipiat: quæ sedes patent, conspicuo, & apto loco ecclesiæ posita, erat perforata inter pœnitentem & Sacerdotem sit instruta.

Superpelliceo & stola violacei coloris utatur, si id tempus vel loci consuetudo ita ferat:

Pœnitens, si opus fuerit, admoneatur, ut qua decet humilitate mentis & habitus accedat, flexis genibus signo crucis se muniat.

Mox (nisi aliter notus fuerit) confessarius inquirat, an sit subditus sua jurisdictioni, an conjugatus, quando ultimo confessus, an in confessione precedentibus vel aliâ quâdam aliquid scienter omissionum, quod nondum sit confessus, an priorem pœnitentiam absolverit, conscientiam bene discusserit.

Quod si pœnitens aliqua censura, vel casu reservato sit ligatus, à quo ipse non possit absolvere, non absolvat, nisi prius obtentâ facultate à superiore.

Casus in hac Diœcesi Paderbornensi Episcopo reservati sunt sequentes.

1. Crimen incendiarij.
2. Sacrilega calicu & Monstrantiarum ex Ecclesia surreptio.
3. Homicidium & infanticidium tam prolixi natu quam foetus animati.
4. Incestus in primo gradu & congressus cum Moniali.
5. Sodomia & cum brutis congressio.
6. Defloratio violenta virginum & earundem raptus.
7. Omne explicitum cum Dæmonie pactum & grave per beneficium illatum damnum, reliquos de jure summo Pontifici & Episcopis reservatos casus ex auctoribus caluum recognoscant.

Si vero confessarius, pro personarum qualitate cognoverit pœnitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta, si tempus suppetat, eum breviter instruat de articulis fidei, & alijs ad salutem cognitu necessarijs, & ignorantiam ejus corripiat, illumque admoneat, ut ea post modum diligentius addiscat.

Tum pœnitens confessionem generalem latina vel vulgari lingua dicat. scil. Confiteor, vel saltem utatur his verbis.

Confiteor Deo omnipotenti, omnibus sanctis & tibi Pater.

Ich bekenne vor Gott dem almächtigen allen lieben Heiligen und euch daß ich ic.

Peccata sua deinde confiteatur; adjuvante, quotiescumque opus fuerit, Sacerdote, qui confidentem non reprehendet, nisi finita confessione, ut dicitur; neque interpellabit, nisi opus fuerit aliquid melius intelligere: proinde fiduciam ei praebat, & humaniter suggerat, ut omnia peccata sua

Suaritè & integrè confiteatur, remotâ stultâ illâ quorundam verecundiâ, qua præpediti, suadente Diabolo, peccata confiteri non audent.

Si Pœnitens numerum, species, & circumstantias peccatorum explicatu necessarias, non expresserit, eum Sacerdos prudentè interroget, ut quantum novit, vel tempus saltem peccati, si aliter nequeat explicet.

Caveat verò, ne curiosis aut inutilibus interrogationibus quenquam detineat, præsertim ju-niores utriusq; sexus: vel alios, de eo, quod ignorant, imprudentè interroget, ne scandalum pati-antur, indeq; peccare discant.

Demum auditâ confessione, perpendens peccatorum, quæ ille admisit, magnitudinem ac multitudinem, pro eorum gravitate, ac pœnitentis conditione, oportunas correptiones, ac moni-tiones, prout opus esse viderit, paternâ charitate adhibebit, & ad dolorem, & contritionem effica-cibus verbis adducere conabitur, atq; ad vitam emendandam, ac melius instituendam inducer, re-mediaq; peccatorum tradet.

Postremo datâ & præmissâ tali instructione, salutarem & convenientem satisfactio-nem, quantum spiritus & prudentiâ suggesterit, injungat, habitâ ratione status, conditionis, sexus, æatis, & dispositionis pœnitentium. neq; sempè maximam pro mortalibus pœnitentiam injun-git, ne infirmiores deterreat, neq; passim progravibus levissimas pœnitentias imponat, ne si fortè peccatis conniveat, alienorum peccatorum particeps efficiatur. Id verò ante oculos habeat, ut laisfactio non sit tantum ad novæ vitæ remedium, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præ-titorum peccatorum castigationem.

Quare curet, quantum fieri potest, ut contrarias peccatis pœnitentias injungat: veluti, a-vris eleemosynas, libidinosis jejunia, vel alias carnis afflictiones; superbis humilitatis officia, desi-diosis devotionis studia. Ratus autem vel serius confitentibus, vel in peccata facile recidenti-bus, utilissimum fuerit Consulere, ut sæpè, puta semel in mense, vel certis diebus solemnibus confi-tantur, & si expediatur, communicent.

Pœnitentias pecuniarias sibi ipsi Sacerdos, non applicet: neq; à pœnitentibus quicquam tan-quam ministerij sui præmium petat vel accipiat.

Pro peccatis occultis, quantumvis gravibus, manifestam pœnitentiam non imponat.

Videat autem diligentè Sacerdos, quando, & quibus conferenda vel neganda, vel differenda absolvio: ne absolvat eos, qui talis beneficij sunt incapaces: quales sunt, qui nulla dant signa doloris, qui odia & inimicitias deponere, aut aliena, si possint, restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolunt; & qui publicum Scandalum dederunt, nisi publice latisfaciant, & scandalum tollant; neq; etiam ei absolvat, quotum peccata sunt superioribus reservata.

Si vero quis confiteatur in periculo mortis constitutus, absolvendus est ab omnibus peccatis, & censuris, quantumvis reservatis (cessat enim tunc omnis reservatio) sed prius, si potest, cui debet satisfaciatur: ac si periculum evaserit, & aliqua ratione superiori, à quo aliâs esset absolvendus, se tere teneatur, cum primum poterit, coram eo se sistat, quicquid debet, præstiturus.

Quodsi intet confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquenda ægrum defici, nutibus & signis conetur, quo ad fieri poterit, peccata pœnitentis cognosceere, quibus ut-cun, vel in genere, vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi siderium sive per se, sive per-a-lios tenderit, absolvendus est.

Meminerit porro Sacerdos, ægris non esse injungendam gravem, aut laboriosam pœnitentiam, sed indicendam tantum illam, quam, si convaluerint, opportuno tempore peragant. Interim iuxta gravitatem morbi, aliquâ oratione, aut levi satisfactione impositâ, & acceptatâ, absolvant, prout opus fuerit. Cum rudibus, simplicioribus & rusticis studeat ante absolutionem eli-cere cum contritionis vel attritionis.

FORMA ABSOLUTIONIS.

Cum igitur pœnitentem absolvere voluerit, injunctâ ei prius, & acceptatâ salutari pœni-tentia, primò dicet.

Mreatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducat te ad
am aeternam. Amen.

C

Dein